

LO CAMP DE TARRAGONA

PERIÒDICH CATALANISTA

Any 2.—Núm. 25.—Diumenge 20 de Janer de 1901.

LO QUE VOLEM

«Volém la llengua catalana ab caràcter oficial y que sian catalans tots los que desempenyin càrrechs públichs: volém Corts catalanas, no sols per estatuhir nostre dret y lleys civils, sino tot quant se refereixi a la organizació interior de nostra terra: volém que catalans sian los jutges y magistrats, y que dintre de Catalunya s' fassin en última instancia 'ls pleys y causas: volém ser àrbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volém, en fi, la facultat de poder contribuir a la formació del exercit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y establint que la reserva regional forosa presti servey tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

HISTORIA

No hi ha cap dubte qu' en lo que més se demostra l' estat de cultura d' un país es en las obras de text, y per aquicix motiu no es estrany que tots los pobles que viuen a la moderna, hagin tingut miraments especials en que 'ls llibres que servexen de base y fonament, de font ahont han d' acudir los qui per dedicarse al estudi son lo pervindre de la patria, estiguin adaptats a l' altura que las investigacions històriques, científicas, didàcticas, etc, han lograt posar los distins rams del saber humà.

Però si això passa allí ahont se viu al dia, no podem dir altre tant d' aqueix desgraciat país, puig es inútil consignar que l' Estat espanyol, pels seus procediments, sembla qu' estigui enamorat de la rutina y que giri la cara a tot quant significa avenç y progrés.

L' orgull de totas las nacions està en presentar llur historia a la juventut estudiosa, lo més complerta y veritable possible, perque conegui 'l desenrotlló qu' han tingut las arts, la literatura, la ciencia, en fi, de la manera qu' han anat transformantse y també la diferencia que vá d' un poble antic a un de modern.

Los principis catalanistas, sadollats de desinterès, d' honradesa y d' humanisme, necessitan una garbella ó purgador ben espès, que no solsament deixi passar la niella y 'l mill, sino totas las purgueras polítichs socials.

Atents als recents desenganys suferts y davant per davant de la desacreditada política actual de l' Estat espanyol, refractari, a tota concessió ó innovació, essencialment autonòmica, creyem qu' el Catalanisme deu apartarse com d' un empestat de tot lo que sia generat per un règimen viciós absorvent y corruptut, y sostenint la pura inmaculada dels principis que informan son dogma, no exposarlos a que 's perverteixin y 's maquin en mitj de l' ambient matador y esclerosich de la organizació de la política centralista.

Anèm dret a la consciencia de Catalunya abans que a la vida pública; no demostrèm feblesa en nostres procediments y impotencia de possehir lo que de dret nos correspon; aixis nodrirèm la consciencia de la opinió catalana ab aliments sans y complets, los més bons pera exercir nostre funció política y social y 'ls més aptes pera lograr la reivindicació de la Personalitat de nostre aymada Pàtria Catalana.

PARE NOSTRE...

Lo quarto dels lleons estava molt concorregut, fins al extrem de no haverhi un lloch buyt, y al entorn de las tronas, gran nombre de curiosos contemplavan las peripecias del joch. En Ricart Vinyas, assentat en primer terme, no feya més qu' exclamarse de la mala sort que tenia, puig gayre bé totas las jugadas li sortian malament y 'ls fondos s' acabavan. De prompte, com si li hagués acudit una idea salvadora, s' aixecá y tot recomanant que no li prengues-

«Volém la llengua catalana ab caràcter oficial y que sian catalans tots los que desempenyin càrrechs públichs: volém Corts catalanas, no sols per estatuhir nostre dret y lleys civils, sino tot quant se refereixi a la organizació interior de nostra terra: volém que catalans sian los jutges y magistrats, y que dintre de Catalunya s' fassin en última instancia 'ls pleys y causas: volém ser àrbitres de nostra administració, fixant ab entera llibertat las contribucions y impostos, y volém, en fi, la facultat de poder contribuir a la formació del exercit espanyol per medi de voluntaris ó diners, suprimint en absolut las quintas y llevas en massa y establint que la reserva regional forosa presti servey tan sols dintre Catalunya.» (Del manifest de la Unió Catalanista de 16 de Mars de 1897).

Aquexas petites observacions fan pensar, que d' esser possible lo millor fora cridar als moros pera que regeneressin aqueix desgraciat país que no més viu d' ilusions. Si, es necessari que s' escrigui altre còp la historia d' Espanya pera acabar ab erros tan garrafals y consignar los fets tal com son y no estraferlos de manera que puguin dar compliment a un mal entès orgull.

La predicació en catalá

III

Y com en boca d' un laych no hi escauen pas massa les censures al clero, que nosaltres som los primers de respectar, deixem dir al Ilm. Sr. Bisbe de Vich: «Los predicadors de grans efectes, no son aquells que si 'ls sentissem fora de lloch sagrat sembla que 'ls galardonariam ab un picament de mans, sino aquells qui enfonzan en nostre cor la espasa de la Justicia divina, y estos en nostra terra, predicavan en catalá. Estám convençuts—afegeix—de que si 'ls predicadors de Catalunya predicassen en catalá, desapareixerian de la trona la major part de defectes que avuy en ella se notan. La ampulositat y profana elegancia, tan del gust de nostre...

que més estima un noble... san dret que apuntant sense tò ni so, s' acaba la partida de monte, emportantsen los dos amichs més de cent duros; que al dia següent hi tornaren y en Daniel ja no s' acontentá ab ser senzill espectador sino que prengué lloch al costat d' en Ricart.—La sort los hi fou també favorable y seguí sentloshi durant tant temps, fins que vingué l' hora de perdre y no solzament perderen las pocas ganancias que 'ls hi quedavan, puig una bona part se 'ls hi havia anat ab francaxelas y disbauxas, sino bastants diners sortits sab Déu d' ahont. En Daniel cambiá radicalment de vida y de caràcter. D' estudiós y treballador qu' era, s' torná de mal geni y d' aquests que la feyna 'ls hi fá fástich; no pensava més que 'n lo joch, y a la nit sopava depressa y corrents pera anar al Cassino y entregarse febrosament al malehit vici, que tantas desgracias ocasiona.

Un d' aquells dias de mitja festa en que las casas de comers tancan a l' hora de dinar, en Daniel rebé l' encàrrech del seu principal de cobrar a la part alta una lletra de duas mil pessetas qual quantitat baixaria lo següent dia. Cobrá la lletra y aná tota la tarde ab los diners a la butxaca, fins que 'n mal hora s' ficá a la sala de joch. Perdé 'ls pochos diners seus que portava, y en un moment de ceguera s' va treurer de la butxaca un billet y darrera d' aquest un altre, fins que las duas mil pessetas de la lletra s' fongueren engolidas per la banca. Va compondrer allavoras lo criminal de la seva conducta y poch menys que foll sorti del Cassino. Una vegada al carrer no s' atreví a presentarse als seus pares, y dirigintse a la Rambla Nova, comensá a passejarse amunt y avall. Cada vegada que arribava a Roger de Lluria, li asaltava un desitj irresistible d' acabar tanta vergonya... L' ayre fret de la nit li calmá un poch la forta excitació nerviosa y endressant los passos a casa seva, se posá al llit pretextant que no s' troba va bé.

Al dia següent se llevá de bon mati, ab la cara esgroguehida y 'ls ulls amoratats; cridá al seu pare y sense embuts ni excusas li feu confessió general. Lo pobre senyor quedá més mort que viu, y ab los ulls amarats de llágrimas li digué:

—Fill meu, no té perdó lo que has fet; eras un jove honrat, treballador y intelligent, y las malas companyias t' han perdut. Lo més dolorós es que no tinch ni sé com trobar las duas mil pessetas. No veig altra solució que veurer al teu principal, explicarli lo succehit encara que aixó 'ns deshonri, prométreli que jo li pagaré poch a poch dita quantitat y que per l' amor de Déu guardi 'l secret d' aquesta acció teva tan vergonyosa... Y en quant a tu no pots seguir a Tarragona; es precis que busquis una collocació lluny d' aquí; ahont puguis tornar a ser lo qu' eras...

—Pare...
—Bé, acabem. ¿Vols anarhi tú a trobar al teu principal?

A més de lo dit, se vol quelcom més ridicol que 'l fet de que un meteix sacerdot sermoni als meteixos fidels un dia, lo primer de la festa major per exemple, en una llengua, y l' endemá en un' altra com cada dia 'n veyem mostres en nostres viles?

Pensen los predicadors a qui censurám que Déu Nostre Senyor los hi concedí totes les llums de llur inteligencia, inclús lo coneixement de la llengua castellana, pera aplicarles al seu sant servey, en lo qual no hi trevallan pas, generalment parlant, quan predicen en castellá a Catalunya; y mediten, que quan fou concedit als Apòstols lo dó de llengües, no ho sigué pera que ells poguessen expressarse en les que més los hi escauygués, ó en la que trovesen més armoniosa ó que feya més festa, sino pera que les diferentes races de gent qui 'ls escoltavan compreguessen del tot les eternes veritats que tenian de salvar a la humanitat.

Si Jesu-Crist, lo primer predicador del Evangelí, Mestre, Exemple, Llum y Guia de tots, hagués sermonat a les multituds juheves en grech ó en llatí, les llengües més exteses, més conreuades y belles de son temps y no en un miserable dialecte caldeu-siriach, allavors si qu' hauriam de donar gran part de rahó als sacerdots qui predicen en la llengua oficial als fidels de Catalunya.

ser un home honrat, pera procurarse ab poch temps una fortuneta que 'l permetés tornar a la seva llar y gaudirla ab la companyia de sos estimats pares; però al poch temps d' esser a Buenos Ayres, compregué que allí hi havia tanta ó més feyna que aquí pera viurer. Las recomanacions de poch li valgueren, encare sent bonas, per la desconfiansa instintiva dels espanyols establerts al Plata, envers los compatriotas que arriban a llurs platjas, desconfiansa natural, perque moltes vegadas se vèuen explotats y enganyats per gent que aquí s' ha portat malament y que una vegada allí s' resent del mateix defecte.

En Daniel, estimulat per la necessitat, feu de tot, y portat per las circunstancias aná a parar ahont no volia: a una casa de joch. D' aquesta manera vegetá alguns temps, fins que la guerra de Cuba li doná ocasió pera allistarse de voluntari. Uns quants cents espanyols engegats per lo patriotisme s' embarcaren en lo vapor «San Francisco» que 'ls transportá a la Habana. Després d' uns quants dias d' instrucció, puig faltava gent, destinaren a tots los voluntaris a la guerra engroixint diferentes columnas que operavan aquí y allí.

Massa sab tothom los horrors d' aquella esbojarrada guerra y 'ls rius de sanch que costá pera que 'ns entretinguém a detallar las mil y una penalitats dels pobres voluntaris y particularment d' en Daniel que va rebre varias feridas, de las que afortunadament curá, valguentli lo grau de sargento y la proposta d' oficial, fins que destinat a la célebre trocha agafá 'l vómit, que 'l tingué mesos y mesos sepultat en un llit al hospital entre la vida y la mort. Per fi pogué sortir del hospital, deixanhi per sempre més l' exuberancia de salut, de que sempre havia gaudit; ja no era aquell jove ben plantat y d' aspecte vigorós, sino un verdader esquelet, prim, groch y encorbat. No li valgueren de res los continuats cuidados d' un metje tarragoní que per etzar trobá a l' Habana; d' aquella naturalesa tan robusta se 'n havia apoderat la tuberculosis. Quatre dias pel carrer y dos mesos al hospital, aquí caich, allá m' aixeco, lo desgraciat Daniel aná fent sa via cap a la fossa.

Vingué la guerra ab los Estats Units, vingué la pau y ab la pau la repatriació del exercit espanyol. En Daniel no volgué quedarse a Cuba y malgrat trobarse ja al últim grau de la seva terrible malaltia, fou embarcat a instancias sevas. La travesia de Cuba a Espanya, la va passar a la enfermeria, empitjorant fins al extrem de demanar ell meteix los Sants Sacraments. Arribá per fi lo «Montserrat» a Santander y 'l desembarch dels nombrosos malalts que portava, fou un dels quadros més emocionants que may s' haigín vist; aquella renglera de civeras fevan esgarrafir lo cor y omplir de llágrimas los ulls de tots quants ho presenciavan. En Daniel fou traslladat al Sanatori de

fruició un punyal que té a la má dreta, y allavors, considerantse segura, se li serena 'l front y fins somriu.... mes, al poch temps, torna a posarse pensativa exclamant entre sospirs y llágrimas ab veu surtida del fons del cor: «¡Pare meu! ¡Pare meu! ¿Per qué 'm deixareu?...»

Las deu acabava de tocar lo rellotje de l' Iglesia.... Tothom dorm dintre la casa; a fora, la néu vá cubrint la terra ab son blanch mantell.... La Maria, com obehint a un presentiment continua desperta, sentada en una cadira al capçal del llit.... Tot d' un plegat s' obra la porta, apareixent l' America, qui ab pás insegur y titubejant s' acosta a la Maria dihentli ab tò suplicant:

—Maria.... ¿per última vegada!...
—¡May!.... ¡May!...—interrumpéix aixecantse com moguda per un ressort; y com si aquella hagués sigut la senyal de la lluyta lo corruptut heréu se llansa sobre la pobre Maria, que sorpresa per lo inesperat de l' atach s' esforça inútilment pera fugir d' aquells brassos de ferro que la ofegan... Fá allavors un esforç sobrehumá poguentse desfer d' ell.... y quan l' America plé d' ira y ab més coratge torna a abraçarla, cau aplomat y cubert de sanch als peus de la Maria....

III

Es mitja nit. Lo camp cobert de néu ra la educació que donan als seus nills, etc.

«lo sacerdot no pot menos de donarse davant d' una mala...»
Als honorables poetas y prosadors de Catalunya y de tots los territoris ahont la nostra llengua es parlada ó coneguda, 'ls VII Mantenedors del «Consistori dels Jochs Florals de Barcelona» en l' any XLIII de llur restauració, salut.

A fi de donar bon compliment a la honrosa comanda que 'l respectable Còs d' Adjunts nos feu lo dia 30 del darrer Octubre, vos convidem a pendre part en los Jochs Florals d' enguany, que, segons los Estatuts y bonas costums establertas, se regiran per lo següent

CARTELL

Lo primer diumenge de Maig vinent, que s' escau esser enguany lo dia cinch, se celebrará la poética festa, en la qual serán adjudicats als autors de las tres mellors poesias que hi optin, los tres premis ordinaris que ofereix cada any l' Excm. Ajuntament de Barcelona, protector y ja de temps antic aymador de la Gaya Ciencia, ó sian: la Englantina, la Viola y la Flor Natural, que corresponen als tres mots que forman lo lema de la Institució.

La Englantina d' or se donará al autor de la mellor poesia sobre fets històrics ó gestas gloriosas de Catalunya, ó bé sobre usatges y costums de nostra benvolguda terra, essent preferida en igualtat de mèrit la escrita en forma narrativa de romans ó de llegenda.

De la Viola d' or y argent se 'n farà entrega al autor de la mellor poesia lírica relligiosa ó moral.

La Flor Natural, premi anomenat d' honor y cortesia, s' adjudicará a la mellor composició en vers sobre tema que s' deixa al bon gust y franch arbitre del autor. Seguint la bella costum d' antic establerta, 'l qui obtinga aquest premi deurá ferne present a la dama de sa elecció, la qual, proclamada «Reyna de la Festa», entregará tots los altres premis als qui guanyadors ne sian.

PREMIS EXTRAORDINARIS

Una copa artística que ofereix lo Consistori a la mellor composició en prosa sobre tema y género literari que s' deixa al bon gust del autor.

Un premi que ofereix l' Excm. Ajuntament de Reus, consistent en 250 pessetas, a la mellor composició en prosa ó en vers que s' ocupi d' un fet notable de la Historia de Catalunya, y deixant a la discreció del Consistori 'l concedir dit premi a altra composició que crega més mereixedora del mateix en defecte ó per insuficiencia de mèrits de las especials reclamadas.

Un altre que ofereix la Junta permanent de la «Unió Catalanista», y que consistirá en una joya alegórica, al autor del mellor episodi històrich de Catalunya, que, inspirantse en lo més ardent amor a la Pàtria, reunaxi a sa bona forma literaria la condició de poguer destinarse a la lectura popular.

Y un altre de la «Associació Popular Regio-

L'afalagador resultat de las probas de navegació y estabilitat submarina, efectuadas per nostres vehins; nos produheixen una viva satisfacció no exenta de certa tristesa, per recordarnos a nostre insigne Monturiol, lo primer ó uns dels primers que sense apoyo oficial de cap classe va ensajar la navegació submarina, ab resultats molts satisfactoris, si tenim en compte que allavoras la electricitat portava encara bolquers.

També ns recorda l'odissea del pobre Peral, que sense ser un geni, havia realisat treballs dignes de consideració y d'estima. Tal vegada sense l'ixotisme de la gent d'aquest país, en Peral hauria fet quelcom práctic; però ls rotatius lo prengueren pel seu compte y desde aquell moment lo Peral va fer ayguas. No tot va perdre: los rotatius de Madrid que no tenen altre Déu ni patria, que l'negoci, una vegada embutxacats molts mils *perros chicos*, l'estimaren del pináculo de la gloria, ahont l'havien enlayrat, al fons de la més negra de las ingratis.

Similia similibus....

En Romero Robledo renuncia generosament a la mà de *Doña Leonor*, puig en un telégram de Madrid llegim que l'nou defensor de la democracia se n va a Antequera, y que ni per la primavera ni per la tardor, tindrem lo gust de sentir la eloquent paraula de la *única figura que pot regenerarnos*, segons digué un Sr. Cuevas, en la inauguració del *Círculo Democrático Nacional* de Reus.

Verament sentim la determinació d'en Romero Robledo; aquí l'esperaven un seguit d'ovacions, que sens dupte l'haurien animat a.... no tornarhi més.

Per cert que no sabem veurer lo per qué del entusiasme que demostran per Romero Robledo alguns catalans, afortunadament molts poch. No será certament per l'esperit democràtic de las sevas oracions, puig en un mateix discurs s'ha decantat a la dreta, y també a la esquerra, lo qual proba que a Romero lo mateix pes li fa l'astre democràtic que l'astre monàrquic, que tira a mar indistintament sempre que li fa nosa. No será tampoch perque tinga un programa atrayent, simpàtic per al país, puig fins ara lo que ha fet ab lo cap ho ha desfet ab los peus. Tampoch será per la seva historia política, que tothom sab, ha sigut de resultats funestíssims, ni per haverse acreditat d'home d'Estat, prudent y enèrgic... Donchs si no es per res d'això, perquè será francament, no hi sabem veurer la punta. Ah, sí, ara hi caich; deu ser perque en Romero es un orador eloquent y de molta corda; tanta, que desde que las Cortes s'obriren, ha pronunciat ell sol més paraulas que tots los demés diputats junts.

Similia similibus curantur deuen pensar los

abocats a un aixecament carlí, y sense aquesta franquesa de tractar los assumptos més graves al bell mitj de la *Puerta del Sol*, estariam tot tranquils, y no ns previndriam de pa y arrós per si als carlins los hi passa per la.... boina, sitiar a Tarragona. Per si ó per no reforçaré l'rebost.

Una nova "suerte"

A Madrid qualsevol insustancialitat, pren los caracters d'un important y trascendental succés. Fa alguns anys que lo *perro Peco*, va gaudir los honors de la popularitat; fins los rotatius dedicaren sendos articles encomiant l'intel·ligencia del gós.

Ara porta revolucionat a mitj Madrid un tal *Don Tancredo*, lo hipnotisador de toros, com ell mateix se titula. Aquest fulano se vesteix de *Comendador* ó sigui tot blanch, puja demunt d'un petit pedestal de fusta, que s'coloca al bell mitj de la plassa, y allí espera la visita del toro, inmóvil com una estàtua.

En las dos ó tres vegadas que tan repugnant espectacle s'ha donat a la plassa de Madrid, lo pobre *Don Tancredo* ha anat de costellas a terra sense major desperfecte en la seva pell gracias als *quites* de la gent torera. L'hipnotisar toros, no resulta, y malgrat aquesta decepció, l'public ompla la plassa y aplaudeix foll d'entusiasme.

A quan tristes consideracions no s'presta aquest espectacle indigne d'un poble civilisat! Lo públich no hi va per la *valentia de Tancredo*, sino per un instint de fera; per veurer voltejar per l'aire, rajant sanch, a un pobre infelís, que s'juga la vida per cinquanta miserables duros.

Lo més incompreensible no es lo públich embrutit que assisteix a semblants festes, sino la tolerancia de las autoritats que las consenten, puig no tan sols res fan per impedirho, sino que hi ha personatjes, com Sagasta, que s'admiran de la *sangre fria de Don Tancredo*, quan lo que deuriem fer, sería recomanar ó manar que acabés tan repugnant espectacle.

Frescura

Segons la carta que n Silvela ha dirigit a *El Español* las eleccions a Espanya no produheixen Parlaments que siguin conseqüencia y representació de la voluntat del país. Després d'aquesta *salida*, en Silvela devia quedar com aquell que li treuhen un gran pes de demunt, perque la noticia no pot ésser més fresca y sobre tot ignorada per tothom, menys per en Silvela qu' en això, com en moltes cosas, sab ahont jau la llebra.

Que las eleccions son una enganyifa, bé massa que ho sabem, però que ho digui Silvela, l'home que més de una vegada ha tingut lo *manubri* electoral en las sevas mans, es

día ó altre s'ha de comensar a regenerar l'administració del país y si no s'fa ara, tal vegada no s'hi arribi a temps, puig lo malalt no está pera panyos calents, sino pera remeys enèrgics.

Si realment V. E. y l'govern desitjan lo bé del país, tirin al dret y cayga qui cayga; envihin a llurs casas als petits cacichs que poliquiejian a la Diputació; donguin lo mando d'aquesta provincia a un governador que no sigui *tolerant* ab lo joch ni ab ningú; que ls caldes de ciutats y pobles no se ls cridi pera fer eleccions sino pera fer administració; que aquell que no compleixi se l'castigui severament y sense contemplacions.... y ja veurá com ab uns quants mesos d'aquest règimen, lo malalt recobra la salut, y tot marxa com una seda.

Escèptichs per naturalesa, en tot quant se relaciona ab la política, no tenim grans confianças de que s'fassi res práctic ni desissiu pera encarrilar a la Diputació, puig lo sistema polítich espanyol, es una cadena que desde l'més petit llogaret arriba fins a Madrid: una malla rompuda, produhiria l'enderrocament del edifici y allavoras las majorias parlamentarias no s'podrien *encasillar* avans de las eleccions, y Déu sap lo que n surtiria de las urnas: segurament la condemna de tots los polítichs espanyols. Malgrat això, esperem que V. E. farà quelcom pera posar ordre a las cosas de la Diputació.

Crónica teatral

Ateneu

Aquesta nit acaba la present temporada a l'esmentat Teatre, y just es que com a resum de la mateixa, fem algunas observacions qu'esperem no s'pendran a mal, ja que no ns guia altra idea ni altre interès que la estimació que sentim per l'Ateneu y la forta simpatia que sempre ns ha inspirat la Secció Dramàtica.

No ls hi faltan condicions als apreciables aficionats d'aquella casa pera portar a cap una tasca lluhida y digna del just renom que han conseguit, y malgrat això si hem d'esser sincers y dir la veritat, lo treball de l'actual temporada no ha despertat l'entusiasme d'altres vegadas ni ha deixat de bon trós satisfet al públich.

Per què?... En primer lloch per las pocas obras catalanas que s'han posat en escena, cosa que no s'comprén si s'té en compte que aquestes son las preferidas per la quasi totalitat del públich que frequenta aquell Teatre, y en segon lloch pel poch cuydado que s'ha tingut en representar dramas y comedias sense l'convenient estudi y ls necessaris ensaigs.

at, ungue not...

dramàtic d'en Frederich Soler *La Banda de Bastardia*, quin y ab tot d'esser prou pesat per lo curt desentellás que sosté y que tant costa de dir, en tres actes de versos capassos per cantar mitj sigle, l'obra fou rebuda ab mostres de simpatia y de bon gust, al que contribuí bona cosa lo molt ben presentat que estava lo Saló del castell senyorial del Senyor Baró de *La Banda* y potser més, per lo bé qu'ho feren anar los encarregats de l'interpretació del poema d'en Pitarra. Se lluhí en son paper, lo Senyor Vilella. Lo Sr. Serrà en son *Ubrich* nos donà altra mostra del bé qu'hi marxa en aquestes obras que n podem dir *degeneradas* avuy dia.

Lo *pessebre de Nadal* seguí a *La Banda* y com que s'tracta d'un estremo, li donarem lo lloch preferent que s' mereix al parlar de sa vinguda al mon, ara que s'ha acabat lo sigle.

L'aproposít aquest, de senzill argument y del major efecte, té l'dó de ferse agradar per son natural parlat y per sas cosas tan casulanas, si s'vol. Es a dir, sens agafar l'assumpto en un tema social, sino que dins de casa mateix, sembla talment que l'obra adquireix major engrandiment quant majors son los tipos que per amistat ó companyerisme van a visitar al *Senyó Quico*, tot atrafagat en fer un *pessebre modern* (no modernista) que siga l'enveja de quants lo visitin. Aquets senzill desitj y lo d'haver fet lo seu fill, un molí de vent automàtic per lo pessebre, son bastants perque la cosa prengui forma, mes la vinguda d'un enamorat (que may ne faltan) y son amatall dessota l'obra del *pessebre* indicat per un criat, qu'es un que tot fent lo tonto no vol compromisos, tenim a la vista lo resultat. Lo fill del *Senyó Quico* deu de posarse dessota del *pessebre* per fer anar las palas del molí y com dessota hi ha l'fulano, vé l'cataclisme final al anarsen a amagar lo fill de la casa.

Un mestre d'estudi, la filla y una colla de noys van a veurer *Lo pessebre*, cantant lo mestre uns *couplets* que foren repetits en mitj de bons aplaudiments. Lo *Senyó Quico* canta la *Cansó dels desenganys* que fou rebuda ab forts picaments y també repetida varias voltas.

La colla de noys també cantà ab prou justesa y gust rebent tots ells merescuts aplausos.

Al finalisarse l'obra foren cridats los autors de la lletra y música, aixis com los actors y ls noys.

El de la lletra resulta ser nostre benvolgut amic en Lluís Benaiges y l de la música, lo no menys bon amic nostre en Joseph Gols. Abds sortiren al palco escènich aclamats per lo nombrosissim públich qu'omplia totalment lo grandios «Saló-teatro del Centre» rebent una vera ovació de simpatia.

La música del Sr. Gols ab tot y esser sencilla es alegre y apagalosa, que s'lo que vol la gent de teatre.

En resum: un éxit bõ. L' enhorabona a l'amic Benaiges, al Mtre Gols y també al Cen-

ab interès y aplaudits al acabarse la pessa ab verdadera convicció, per la rahó aquella de jvinga comedia y lo demés son trons!

Acabá la vetllada ab un lluhit ball de societat.

Fins a la temporada vinent, quedan donchs suspesas las funcions en aquesta casa.

VÍCTOR BALAGUER

Ha mort a Madrid lo gran poeta catalá, gloria lligítima de la nostra Terra y iniciador conscient ó inconscient d'aquest esclat d'amor patri, qu' eixint de la esfera dels Jochs Florals, ahont quedá limitat al comensament, es avuy just motiu d'esperansa pera l'pervindre de Catalunya.

No hem de jutjar nosaltres a l'home polítich, ni han d'esser sos erros com a tal qui ns fassi mimvar lo dol que sentim per la seva mort y la pena fondíssima que ns ocasioná la nova d'aquesta desgracia. Devant del sepulcre de Don Víctor Balaguer, no vevem més que al ciutadà entusiasta de las glorias catalanas, al trobador meritíssim que tants cors adormits despertá ab sos cants patriòtics, a l'historiador seré y imparcial que ab son talent y saber lográ fer arribar fins a la intel·ligencia del poble l'coneixement de la nostra passada y anyorada grandesa.

Per que aixis ho entenem, LO CAMP DE TARRAGONA que sosté y alimenta las mateixas ideas que transparentavan los més alabats y populars cants del plorat poeta, se troba avuy entristrit per la seva mort y s'fa ressó del sentiment de tot Catalunya per la pèrdua d'un fill predilecte que tant la estimava.

Notas d' Art

«Género chico»

Ja feya estona que comensava a mancarme la paciència; havia rebut una targeta ab unas quantas linias manuscritas demunt d'un nom desconegut per mi, anunciame que si no m'esqueya malament, a las tres de la tarde *el que suscribe* vindria a ferme una visita. Lo rellotje marcava ja ben aprop de dos quarts de quatre y l'tal senyor no havia encara donat senyals de vida.

Tenia fet lo determini d'agafar l'abric y anar-me a l'més quefers, quan soná la campaneta de la porta; vareig tornar-me a sentar y efectivament....

Hèus aquí la carta del meu amic Bonet:

Amich Quiquet: Fa uns quants días que la Agrupació «Art y Patria», formada de joves que s'preocupan de cosas d'art, inaugura en son local la primera de las exposicions de Bel·las Arts que té projectadas.

Bastants son las obras exposadas, tant d'esculptura com de pintura y dibuix, que si bé en casi totes s'hi endevina que son fetas d'aprenents, son dignas d'elogi, puig deixan veure que son aprenents que si estudian poden arribar a ser mestres. Alguns n'hi há també que si no deixan d'imitar, que al cap y a la fi las imitacions resultan sempre falsificacions, no arribaran en lloch.

Mes, las que sobresurten per ser obras arrodonadas, son las de n Ricart Opisso, y per ell vos parlo d'aquesta exposició.

Aquest jove tarragoní, de qui sino originals, hauréu vist reproduccions d'ells en algunas ilustracions barceloninas, té exposats un parell de carbons que valen més de lo que n demana.

L'un representa un grupo de pobres pidolant una almoyna a una dama que passa. Tots ells d'actitut ben ensegada, demostren en sos rostres la pena del ser pobre, la conformitat llastimosa del pidolayre. Y tot n'es bonich y encertat, tant las figuras de primer terme, com l'apartada silueta d'un temple incomplet, qu'impresiona al primer cop de vista.

L'altre es un rengle de pobres qu'esperan tanta; es una d'aquestas fileras de miseria qu' a la porta del quartel esperan las sobras del ranxo y a la del convent la sopa ó l'crostó de pa.

Aquest carbó compleix ab son comès, puig fá sentir lo que l'artista va sentirhi: la llastima. Aquell rebuix de la gran ciutat que per sas faltas físicas ó ls contretemps dels negocis encarrilan a la miseria y ab paciència esperan las engrunas sobreras dels altres, está molt ben tractat, tant en la disposició de las figuras, com en la execució, d'un gust modern ben marcat.

En los dos s'hi véu ja quelcom de personal; aquesta nota que tots los artistes persegueixen y que sols conseguixen los que n son de bõ-de-bõ.

Això es lo que m'ha semblat al veure las obras de nostre jove artista, y vos escrich aquestas notas per si voléu aprofitarlas per alguna de las *Notas d' Art* que tant encertadament escribiu en nostre volgut setmanari LO CAMP DE TARRAGONA.

A. B.

Barcelona 28 desembre 1900.

En la carta del meu amic, en quina s'hi nota un criteri moltíssim ben enfocad, cal que ns fixem en tres cosas: que s'han presentat bastantas obras, tant d'esculptura com de pintura y dibuix, en las que en sa major part s'hi nota la ma d'un aprenent, però d'un apre-

desco... que el Ateneu Barcelonés se unigiese a la corporación en lengua catalana, lo qual motivó una razonada y contundente contestación por parte del Sr. Serra, en la que, con buen sentido, hizo constar que lo único que la Diputación podía hacer era agradecer la iniciativa del Ateneu de Barcelona en pró del antiguo Monasterio de Poblet.

El presidente propuso una fórmula de concordia, que fué aceptada.

Donem las gracias a nostre amic Sr. Serra, per la defensa que va fer de la patriótica conducta de l'Ateneu Barceloní, que certament no s' mereixia las criticas que se li feren. Que la iniciativa d'aquest assumpto correspon a la Diputació, bé massa que ho sabem; però també sabem que ls diputats no s' cuidan més que de las sevas miserias políticas y d'enderroc y reposar ajuntaments, sense fer res pera encarrillar la desencarrilada administració provincial, que no té diners pera pagar sos nombrosos deutes, que no paga als empleats y que gayre bé deixa morir de fam als pobres assilats de la beneficencia....

Enhorabona que aquesta y altres iniciativas corresponguin a la Diputació, però quan la Diputació guarda las iniciativas sota terra, pera que no s'esbravin segurament, lo menys que pot fer es remerciar als particulars que ab iniciativas patriòticas, tractan de suplir las deficiencias oficiales.

Per lo que s' refereix a la *descortesia* de l'Ateneu redactant la seva comunicació en catalá; sino que ho vevem no ho creuriam. Si aquesta lleugera manifestació la hagués fet un diputat foraster d'aquells que no tenen amor a la terra que trepitjan, ho comprendriam; però no comprendem, ni s'explica, ni té excusa, que semblant heretja hagi sortit dels llabis d'un fill de la terra, d'un catalá que pensa y parla a tothom en nostra llengua, la més hermosa de totes, perque la varem aprendre de nostras mares y perque és la nostra.

No, senyors de la Diputació, no es *descortesia* que ls hi enviin comunicacions en catalá; la verdadera descortesia la cometem vostés atropellant l'*idioma de Cervantes* per l'afany de parlar y escriurer en una llengua que no es la seva.

Y prou per avuy; un altre día ja hi tornarem, puig nos proposém fer una valenta campanya contra totes las corporacions populars que en las sevas sessions fan us d'una llengua que no es la propia, y si la rahó no ls convens, tal vegada ls convencerá lo ridícul, pèrque enviarem un taquígrafo que prengui nota dels discursos y allavoras veurá l'públich que en los tals discursos ó lo que siga hi ha més disbarats que paraulas.

Estatuas de fanch

Lo general Linares, defensant las sevas reformas y volguent justificar lo gran nombre de

as las reformas que portaran majors gastos segons va demostrar com 2 y 2 fan 4. Després sortí a relluir altra vegada lo de Santiago de Cuba y en Dominguez digué *que allí todos fueron muy valientes, todos cumplieron con su deber pero la patria nada salió ganando con ello*. Contestació d'en Linares:

«... perdimos la isla porque era natural, porque teniamos que perderla, porque no teniamos escuadra, ni nada de lo que se necesita para defender la soberania sobre una colonia de las condiciones topográficas de la gran Antilla.»

Ja ho veuhen: *era natural* que perdessim la isla perque no teniam escuadra ni res de lo que s' necessitava pera defensar una colonia tan llunyana; però lo més *natural* hauria sigut que éssent tan pobres en tot, no haguessim fet la bojeria de sostenir una guerra impossible, de sacrificar y vessar la sanch de la joventut espanyola y de llensar los pochos diners que tenia aquesta empobrida nació.

L'autonomia als cubanos, concedida oportunament, nos hauria estalviat tanta sanch, tants diners y tanta vergonya; però als nostres grans estadistas no ls parlin d'autonomias; ells necessitan manegarho tot, ferho tot, y tenir molts empleyos que donar aquesta càfila de gent, que no té medis de viurer, sino menjant del presupost. Ab una mica d'ententiment, d'honradesa y d'amor al treball, Espanya podria ésser una nació rica, próspera, exuberant de vida; però governada per gent inepta y corrompuda no pot ésser més de lo qu'és, y gracias.

Un que se'n va

— Adéu Polit!.... ¿Ahont vas tan cremat?

— Me'n vaig a buscar unas maletres pera portarlas a la estació.

— Qui marxa?

— Aquell *sinjó* de la verdura.... y com ara jo estava empleyat ¿saps? se li ha de fer un bon *daspidu*.

— Donchs tan mateix es veritat que se'n va...

— Veurás, noy, es allò de *no ma voy ca ma llevan*.

— Digas que hi déu haver un desconsol gran.

— Lo que hi ha es cada mal de ventre que no sembla sino que de las fonts de Tarragona raiji aygua de Rubinat.... Vés per tot arrèu, y no veurás més que gent palpanse las butxacas de l'armilla y dihent: jay, que se m'acaban los quartos!...

— Vols dir que no'n queda cap aquí?...

— Lo que sé es que entre ls baguls n'hi ha un qu' está ple de papers de tots colors,

— Deuhen ésser tots los papers de l'auca...

— Qui sap, Mare de Déu!...

— O pot ser son receptas pera fer agafar són...

Com ell hi es tan aficionat a aquesta classe de medicinas...

— Donchs d'aquí endavant jo t'asseguro

vol suposar tot aquest acopio de coneixements. Quants crítics hi han que passen per verda-

deras autoritats y ni las han somniades aquestes coses! —Pobres tingui rahó fins a cert punt. —Claro que sí. Jo conech al dedillo molta cosa de lo que avuy se fa en los nostres teatres, y en lo que pertoca al género chico sens alabarmen, crech qu' estich en condicions pera pogue fer pública la meua opinió.

—Ara l' entench: vosté vol dedicarse a la crítica chica; a la crítica d' aquest género lleuger tan de l' agrado de la majoria, y tant pesat segons alguns que volen fer gala d' un bon gust molt discutible.

—Perfectament. Ara m' ha comprés; ¿Pera que estudiari als clássichs, que també deurán tindre 'ls seus defectes, pera parlar de lo que avuy se dona al públich; d' aquestas obras moderníssimas, tan genials com lleugerament pensadas y escritas, ab tant de garbo y salero representadas per aquest bé de Déu d' artistas, gloria de la nostra escena?

—D' acort, completament d' acort ab vosté. —¿Pues, claro que sí! Ja sabia jo que a la fi vindria a la meua. —Perqué no havia de vindrerhi sant cristiá? Justament ha posat lo dit a la llaga ¡Si se me n' hi vá 'l cor per aquests viarany! ¿Y vosté ¡oh amich méu! vosté venia a demanarme concells, quan soch jo, ¡pobre de mi! qui 'ls necessita? Si, son mos pobres ulls pecadors los qu' están mancats de guia pera pogue fruir de l' encant dolcís d' aquells degotalls de suprema bellesa que regalima pels plechs d' un mantón de Manila terciat ab todas las reglas de l' art; per las mitjas de seda entrevistas com un trosset de cel en mitj d' un nuvol de puntas y entredós....

—Pobre de mi! Jo soch qui n' necessita de concells pera tindre cabal coneixement del veritable significat de certas frasses y paraulas, may ben compresas per l' enteniment dels profans, y que m' han fet cremar los ulla repassant tossudament lo Diccionari de l' Academia.

—¿Y aquella música? ¡Que m' en diu d' aquella música! —¡Oh, la música! No sé com encara hi ha qui n' fassi paga de l' altra; d' aquella que n' diuhen sería y que fá trencar de riurer.

—¿De primera! ¡De primera! —¿Com de primera! S' ha d' inventar una paraula.

—¿Y que me n' diu del personal? —Superior a tot serho. —Tot verdaderas eminencias.

—Com he perdut los millors anys de la meua vida anant pel món a las palenques ab lo cap farcit de sébas... ¡Quin Sant I' ha portat a casa meua! Vosté m' ha fet entreveurer tot un món d' art y poesia desconegut per mi. Ja me n' farà una llista d' aquestas eminencias, y si vos procuran algunament denegarvos de que yo soy un gran poeta, yo os demostraré que yo soy un gran poeta.

Ja m' en portavan de cosas los Reys; mes eran pocas, molt pocas, ni la meytat de las que jo 'ls havia demanat a la carta; prou que m' cremava, mes allavors era ja tart; me deyan que 'ls Reys eran molt lluny, que quasi no 's veyan en lloch y jo m' hi conformava ¡que tenia de ferhi! ab lo consol de que l' any vinent m' ho portarian....

També m' recordo d' aquella may prou satisfeta vanitat de nin, quant mostrava todas las joguinas que m' havian portat los Reys, als amichs, a estudi, al carrer, a tot arreu ahont fossin festejadas ab lo mateix carinyo que 'l méu, ab apassionament, ab deliri, fins que n' quedava rastre, fins que 's consumian en drapots, trossos de fusta ó bé llenya pel foch.

Aquell desitj avuy ja ha passat; ara tinch altres somnis, mes aquestos no son de Reys, ni me 'ls pot satisfer ningú. Si no 'ls puch guanyarlos jo sol, ni 'ls veig, ni 'ls obtinch; sols los oviro.

Lo que m' recorda més, es del día que n' mal hora m' donaren una nova per mi allavors increible, una nova que ferí per sempre més mon cor d' infant. ¡Era l' primer densengany de la vida!

Tenia uns set anys; era a estudi y en vigílias dels Reys, de uns Reys nous, perque per mi eran sempre uns altres, puig sempre m' portavan diferentas cosas. Tenia tirada ja una carta al bussó d' un home molt nano y ab una boca com un calaix que hi havia prop del carrer de ma casa; no m' recorda ara l' infinitat de juguets que 'ls demanava, sols sé qu' eran molts, moltíssims.

Lo senyor mestre no hi era, y nosaltres, naturalment, deixárem cartipassos, manechs y llibres, aprofitant aquell moment per conversar y divertir.

Los més petits s' entreteníam fent castells a l' ayre, com se sol dir, y uns altres de més grandots conversavan cridant com si 's barallessin. Jo volguí sentir lo que parlavan y lo que deya un dels que feya mes tabola y n' vaig collir unas cosas que m' feren molt de mal, que m' desanimaren per sempre més.

—No son los Reys los que portan las cosas.—deya—no, son lo pare y la mare qu' ho compran, los pares sí, jo ja ho sé, ja ho sé.

Alguns no ho volian creurer y altres afegian que ja ho sabian també. Jo no m'

Gent farrenya, criada no se hont, Dels Pirineus pels rostos llurs asconas Arrossegaren per la negre pols. Jo invocaria del Desperta ferro Lo crit roent, del enmich terror, Y 't pintaria de las rojas barras Los may marcits, los sanguinosos llors. Jo te diria que la mare patria, Agonisant en mans de tants fellons, Un rey d'acer del tremp qu' aquells tenian Ha menester per háurer salvació.

Ahir tingué lloch en aquesta ciutat la designació de compromisarís pera la propra elecció de un Senador, resultant afavorits los Srs. Fábregas, Sabater, Cañellas y Castellarnau.

Segons se 'ns diu, la lluyta fou tremenda, com si s' hagués tractat d' una cosa trascendental y d' immediats y práctichs resultats pera 'l pays.

Lo bò del cas es que tant l' un com l' altre bando en que apareixen divididas las forsas políticas, no saben encare quin será 'l seu candidat, esperant la designació dels qüefes de Madrid pera seguirlo com a béns.

Si això no demostrés lo poch nivell que alcansan aquestas que s' anomenan classes directoras, lo qual no deixa d' esser ben trist, casi que n' hi hauria per fershi un panxo de riure.

Son en gran nombre 'ls pretendents a la plassa de comptador de fondos municipals. Ab aquest motiu los compromisos y apuros en que 's vehuen nostres regidors son molt grossos. De segur que 'l día que vagi l' assumpto a la deliberació del Ajuntament tindrém lo gust de veurer l' estrado ple sans que hi falti un sol regidor.

Si això passa quan s' ha de nombrar un porter, calculin vostés los empenyos y influencias que posarán en joch los pretendents a tan suspirat càrrech.

Seguim sens Governador, ni sabém encare quan se presentará lo Sr. Vivanco a pendrer possessió. Fa bé de no anarhi depressa, puig trobará tot lo de la provincia tan ben desorganisat que si té ganas de arreglarho n' li faltarán feyna ni maldecaps.

La Gloria, galetas y bescuys, vejis l' anunci de la quarta plana.

Lo dimecres passat morí la virtuosa senyora donya Isabel Salvador, esposa que fou de nostre respectable amich don Antoni Soler y Soler.

L' enterro que tingué lloch lo dijous sigué una verdadera manifestació, del dol en la qu' estigueren representadas todas las classes socials.

Acompanyem en lo sentiment al senyor Soler y a sa d' amich, que més estima un noble com ho han

De seguir l' ajuntament acceptant dedicatòrias de comichs, aviat la casa comunal semblará un avant-palco de gent jove, tapinat de retratos y dedicatòrias de bailarinas, típles, actors etc.

No volém dir ab això que sigui deshonrrós acceptar la dedicatòria d' una funció, pero enteném que l' ajuntament no li deu passar per aquestas cosas, excepció feta de quan se tracta de funcions benéficas. Altrament la cosa no resulta massa seria.

També tractaren los regidors per milèssima vegada de la qüestió del palco. Sentim que 'ls reporters dels diaris locals que assistiren a la sessió no hagin publicat l' interessant debat, sostingut ab motiu del ditxós palco, que sembla que tinga obsesionats als nostres simpátichs regidors. Pera que no 's parli més d' aquest engorrós assumpto; proposém que la Junta del Hospital, retorni a l' ajuntament lo palco de la presidencia tal com estava avants, y que ofereixi lo treatre als regidors pera tot estar ó siga pera menjar, dormir y celebrar sessions. Fentho aixis tal vegada agafaran un empatx de treatre, y no s' en parlará may més.

Ha sigut acceptada la dimissió a D. Hipòlit Casas, del càrrech de Governador Civil d' aquesta provincia y pera aquest lloch s' ha nomenat a D. Enrich Vivanco.

Aquest fet ha sigut interpretat per lo públich de diferent manera, suposant uns que no hi ha tal dimissió, y volguent sapiguer los altres que desde la cayguda d' en Polavieja la tenia presentada ab carácter irrevocable. Nos incliném a creurer això últim, puig lo Sr. Casas tenia l' anyoransa de la Càtedra, ahont tants llores ha guanyat y tants bons deixebles ha produhit.

Encara que 'l Sr. Casas s' haurá proposat deixar correr la bola y no fer cas de nosaltres, Lo CAMP DE TARRAGONA, sent la seva sortida, puig una bona part de l' éxit de nostre humil setmanari la debem a n' ell. Tinguin, donchs, la seguretat que n' conservarem un bon recort.

Per excés d' original nos veyém privats de publicar acuy la exposició que la major part d' associacions de Falset acordaren aixecar al Sr. Alcalde d' aquella vila, demanantli midas energicas pera extipar d' una vegada 'l funestíssim vici del joch que tant allá com aquí ha fet y está fent molts desgracias.

Sembla que l' esmentat document fou acullit per las autoritats ab mostrás que diuhen molt poch en son favor y que al cap y a la fi res conseguiran los honrats vehins de Falset. Aconsólnse aquells patriotas; aquí també hem parlat prou clar y prou fort, mes igual que si ho haguessim dit a la paret.

La Companyia de Fransa ha establert una tarifa de passatgers a preus reduhits aprofita-

Tingueren donchs per aquest motiu curiositat de fixarnos en lo que deya la tal estadística y hi trobarem las següents linias d' automovils.

Lleyda a Balaguer—Artesa de Segre a Pons.—y després: Tarragona a Reus y Tarragona a Valls.

Si tots los demás datos son com los indicats podém dir com los catalans apaga y vámonos,

Segons ha tingut l' atenció de comunicar-nos l' Ayuntamiento de Mora d' Ebro, desitjosa aquella corporació que 'ls mercats setmanals de Mora, que tenen lloch cada dijous, estigan concorreguts, al aprobar lo plech de condicions pera l' servey de passatge de la barca sobre l' Ebro, pera l' any actual, ha imposat la condició de que lo pas al públich en general, carros y carruatges de tota mena siga gratuit tot los dijous, esceptuense tan sols los carros y animals que 's didican al transport, de transit, de mercaderias que no siguin procedents de Mora d' Ebro y Mora la Nova.

Com estava anunciat se celebrá 'l diumenge passat la Junta general ordinaria de l' «Associació Catalanista de Tarragona y sa Comarca», siguent reelegits los individuus de la Directiva a quins corresponia sortir.

Se prengueren ademés importants acorts al objecte de donar major desenrotllo a la propaganda catalanista que tan ben acullida y tant de vol pren en nostra comarca.

Avuy de dotze a dos quarts de duas del mitj día, la banda del regiment de Luchana interpretarà las següents composicions:

- 1.ª Pas doble, «Gloria al Transvaal»
2.ª Polka de la sarsuela «La Mari-Juana»
3.ª Obertura de l' ópera «Tutti in Marchera»
4.ª Vals.

Los temporers empleats en la confecció del padró de cédulas personals, feren publicar en un colega local un solt fet constar que tenen tanta cortesia com qui més.

No 'ls hi negarém, mes sí repetirém que algú d' ells no ha guardat la deguda consideració al públich, y com a nosaltres ningú 'ns guanya a parlar clar y catalá, no tenim inconvenient en senyalar lo carrer ahont lo fet occregué.

Ha sortit lo núm. 6 de la Revista mensual Patria, ab lo següent sumari:

«Lo Castell de Pilat», per Lluís Benaiges.—«De amistat», per Mossen Jordi.—«Paisatge d' hivern», per Valeri Serra Boldú.—«Dels quinze als vint y cinch», per Ricart Roca.—«Mon amor», per Joseph M.ª Folch y Torres.—«La veu de Ripoll», per Francesch Matheu.—«La vista de la ciutat», per...

S' ha celebrat a Barcelona la vista de la causa formada a nostre bon amich y company de causa l' conegut metge D. Joseph M.ª Roca pel suposat delictu d' injurias per un escrit publicat a La Renaixensa contra l' celeberrim governador civil de Lleyda. Lo defensor del processat demaná la lliura absolució, restant lo judici conclogut pera sentència.

Aquesta nit las distingidas societats «Centre Catalá» y «Las Quatre Barras», celebrarán lluhidíssims balls que prometen esser brillants pel gran nombre de senyoretas que 's proposan assistirhi.

Ahir varen encarregarse nostres particulars amichs los Srs. Cabré Germans, de la antiga confiteria del carrer Major que fins ara havia girat a nom de Pere Montserrat.

Los nous amos han introduhit en dit establiment grans reformas, comptant en aparatos y motllos d' última novetat pera la fabricació del més exquisits dolsos. En lo mateix establiment si troban grans assortits de galetas, conservas y licors.

Desitjem als germans Cabré molta sort y prosperitat en lo seu negoci.

Agrahim a la Redacció de nostre estimat confrare Lo Teatre Católich la finesa que ha tingut d' enviarnos son elegantíssim Almanach; aixis com també doném las gracias al Sr. Garay y Voltó comissionat principal en nostra ciutat de «La Catalana» pel bonich calendari de la companyia que ha tingut la galanteria de oferirnos.

Havém rebut lo número 5 de L' Ilustració Llevantina notable revista artístich-literaria de Catalunya, Valencia, Balears y Rosselló que recomaném a nostres llegidors y a tots los qu' estiman lo bon nom de nostra terra.

Grabats: S. S. Lleó XIII, retrato per A. Utrillo.—Decorativa, de E. Moyá.—La adoració dels pastors, fragment d' un quadro de Murillo.—Diada dels Reys, per M. Foix.—Lo gall, dibuix de F. Sardá.—Fi de sigle: La estatua de la llibertat iluminant lo món, per Joan Llimona.—Les fires de Sant Tomás, fotografies de Pere Ball-Llovera.—Un rey de pagés, per F. Sans Castaño.—Real Monastir de Poblet: Planta-baixa, plano per Antoni Rovira y Rebassas; Capella de Sant Jordi; Ala románich-ojival; Cúpules y muralla posterior, Celler; Interior de la Sala Capitular; Biblioteca y Font del claustre (fotografies).—Decorativa, per F. Sans Castaño.—Caricatures. Tetz: La torre de S. Gervasi (acabent) per E. Bost (ilustracions de A. Mestres)—L' adeu al sigle (poesia), per Artur Masiera.—Crónica de Catalunya, per Ferrán Agulló.—Raxa (poesia), per Miquel Costa y Llovera.—Nostres grabats.—Real Monastir de Poblet: Resum

ESPECTACLES
TEATRE PRINCIPAL Tarde.—Las sarsuelas en un acte Carantes y Cabezudos.
TEATRE ATENEU Tarde.—Funció pública.—Lo drama en tres actes La Dolores y la comedia en un acte El sueño dorado.
QUATRE BARRAS Funció de Societat.—La pessa en un acte Lo amor es cegu, lo quadret dramátich Ideal y Possitiu y la sarsuela Lo Alloitjat.

Anís Sant Geroni (MONTSERRAT)
L' Academia metje-homeopática de Barcelona y lo laboratorí municipal de Madrid, després d' haver analisat aquell preciós ANIS, recomanan son us per reunir a son exquisit paladar la condició de esser el mes tónich y digestiu de tots los de sa classe.
Representant a Tarragona y sa comarca Baldomero Puiggrós
NOTA.—La casa que fabrica l' anís Sant Geroni, per mediació de son indicat representant pot servir diversas classes d' anisats, aiguardents escarxats, licors superfins y fins, aperitius, vins nacionals y champans del pays y extrangers.

DEMANEU ELS SEGADORS
exquisit licor popular de Catalunya.—SOLER Y MAS.—Vilafraanca del Panadés.
Pera Valencia, Alacant, Cartagena, Aguilas, Malaga, Cadiz Vigo, Carril, Villagarcía, Corunya, Marín, Ferrol, Rivadeo, Gijón, Santander y Bilbao, sortirá lo día 21 de Janer lo vapor MELITÓN GONZALEZ capitá J. R. Ganal, admetent càrrega y passatgers. Lo despatxan sos agents Srs. Fills de Benigno Lopez.

LINEA DE VAPORS SERRA
PERA LIVERPOOL
Sortirá d' aquest port lo dijous 24 de l' actual lo magnífich vapor espanyol CECILIA son capitá Arriandiaga. Admet càrrega y 'l despatxa son agent D. Modest Fénéch.

Thoma y Cia de Sevilla
ra la educació que donan als seus fills etc.
«lo sacerdot no pot menos de donarse devant d' una moda tan sòbria y tan més que la usada»
Lluís y G. de Sevilla
Linia regular de grans vapors
Pera Valencia, Alacant, Cartagena, Almería, Málaga, Sevilla, Cádiz, Huelva, Vigo, Marín, Villagarcía, Carril, Corunya, Ferrol, Rivadeo, Gijón, Santander, Bilbao, Pasages, San Sebastián, Bayonne, Bordeaux, Nantes, Dun-Kerque, Havre y París. Sortirá d' aquest port lo dijous día 10 de Janer lo vapor CABO ORTEGAL son capitá D. A. Azterquia admetent càrrega y passatgers pera 'ls citats ports. Lo despatxa son consignatari D. Marián Peres.

JOSE ROCA
Pera tots los ports de Galicia y d' Asturias, sortirá d' aquest port lo día 10, lo vapor JOSE ROCA son capitá D. Guillem Company, admetent càrrega pera dits ports. Son agent: D. Joseph M.ª Ricomá.

Companyia Valenciana de Navegació.
Linia regular de grans vapors ENTRE Espanya y las costas de França e Italia
Vapors de la Companyia Sagunto, Jativa, Alcira, Grao, Martos y Denia
Sortidas fixas y setmanals del port de Tarragona directament pera Marsella y Génova los dimars de cada setmana. Pera Niza, Porto Marizio, Oneglia y Liorna los dimars de cada quinzena. Pera Valencia, Alacant, Almería y Málaga los dijous de cada setmana. Directament pera CETTE sortidas setmanals tota época del any. S' admet passatge y càrrega a nolis reduhits. S' admet càrrega ab nolis seguit y coneixement directe pera New-York, Nápolis, Bari, Siracusa Messina, Catania, Palermo, Cagliari, Venecia, Malta, Trieste, Fiume, Odessa, Braila, Galatz, Alexandria, Port-Said, Suez, Aden, Bombay, Singapore, Hong-Kong, ab trasbordo a Génova. Agent: D. Antoni Mas y March Plassa d' Oligaga, 1, Tarragona, Teléfono num. 34

MEDICAMENTOS GRANULATS PREPARATS PER ANTONI SERRA

CARBÓ NAFTOLAT Medicament per prevenir i curar totes las afeccions gastro intestinals originades per las fermentacions i gases putrits que s' desenvolupen dintre del aparell digestiu. Es lo millor absorbent i superior antiseptic intestinal.

CONDURANGO Medicament tónich, digestiu antiseptic i hemostàtic de las llagas del ventrell, fa desaparèixer lo dolor produhit per las gastralgias i estimula l' apetit i la digestió.

FLOR DE TILA Ab dit producte s' obté barrejant una cullerada en una tassa d' aygua calenta, una infusió de tila. No necessita sucre.

GLICERO FOSFAT DE CALS Es lo reconstituent per excelencia i de maravellosos resultats en totes las malalties que tenen per causa una perdua general de forsas.

GLICEROS FOSFATS (CALS, SOSA Y FERRO) Fosfatúria, anèmia, clorosis, reconstituent general del sistema nerviós, neurastenía, neuràlgia, raquitisme i tumors frels.

CAMAMILLA Ab dit producte s' obté instantàneament, barrejant una cullerada en una tassa d' aygua calenta una infusió d' aromàtica camamilla. No necessita sucre.

NOU DE KOLA Maravellos remey regulador del cor. Estimulant del sistema nerviós. Extracte complet conté 0'10 grams de citrat de cafeína.

NOU DE KOLA FOSFATADA Regulador del cor. Excitant del sistema muscular. Reconstituent del sistema ossós, raquitisme, neurastenía, fosfatúria.

QUINA Y KOLA FOSFATADA Regulador del cor. Excitant del sistema muscular. Reconstituent del sistema ossós, raquitisme, neurastenía, fosfatúria.

DE VENDA: FARMACIA DEL CENTRO, RAMBLA DE SANT JOAN, NÚM. 57
y en totes las principals farmacias
Al engrós, ANTONI SERRA, REUS

XAROP DE GLICEROFOSFATS TRAYNER CALCI, SODI, FERRO Y MANGANÉS

Y XAROP DE GLICEROFOSFATS COMPOSTOS TRAYNER
CALCI, SODI, FERRO, MANGANÉS, QUINA Y KOLA.—LOS PRIMEROS PREPARATS D' AQUESTA CLASSE A ESPANYA

AUMENT DE FORSA VITAL Y REFORS DEL CAP

Se remetrá a qui ho demani l' estudi quimich-terapeutich dels mateixos, dirigintse a Trayner quimich-farmacèutich Vendrell.

Reaniman la nodrició nerviosa decayguda y estimulan sa activitat. Medicament per la Neurastenía, Mal de cap, Raquitisme, depressió mental, disminució de la forsa muscular, dificultats gastricas en particular la dispepsia flatosa, l' enèria, diabetes fosfórica, albuminúria fosfórica. Convalecencias de malalties graves, debilitat infantil, atrespia, raquitisme, nervosisme exagerat. Medicament d' estalvi en tots los casos de debilitat ja siga efecte de malalties. Afeccions del cor. etc.

Dipòsits: Madrid, M. Garcia.—Barcelona, Societat farmacèutica: J. Uriach y C.—Dr. Andreu.—Sucesor de B. Buñil.—Vilanova y Geltrú, Farmacia de Galcerán.—Tarragona, Farmacia Cuchí y Mirambell.

Gabinet Oftalmològich

DEL METJE OCULISTA
D. J. MIRÓ
Oculista del Hospital de Sant Pau y Santa Tecla
Unió, 7, primer, Tarragona

Consultas de 9 a 11 y de 3 a 5.—Gratis per a ls pobres de 12 a 1.
Tractament especial para la curació de las granulacions.
A Reus: dilluns y divendres de 2 a 5 de la tarde, Arrabal de Santa Ana, 1, primer, cantonada al carrer de Monterols.

Centre vitícola Vendrellense

SOLÉ GERMANS
Grans planters de ceps americans.—Els més complets de Espanya.—Especialitat en los 3.309, 3.306, 10114, 5545, 10711, 11 F, 11 A, per tota classe de terras.
41 B, 157 11, 1.202, 13, 205601, etc., etc., indemnés a la clorosis.
L' extraordinari 812 y totes las demás classes d' Híbrids de Americans y Franc-Americans de Coderc, Millardet, etc., etc., així com rasses puras de tota classe de Rupestris, Riparias, Berlandieris, etc., etc.
Selecció esmeradíssima, preus per correspondència pogueuse demanar detalls y catàlechs a D. Leandro Solé-Vendrell.

Gran Saló de Perruqueria SABATER GERMANS

52, RAMBLA DE SANT JOAN, 52

Los propietaris d' aquest establiment tenen lo gust de oferir al públich lo major esmero en tots los serveys. Especialitat en treballs de cabell per difícils y artístichs que sigan. Complet assortit de perucas y demás postissos pera teatre que s' llogan a preus arreglats.

GABINET Y CLÍNICA DENTAL

DE
A. PONS ICART
SAN AGUSTI, NÚM. 21, PIS SEGON, TARRAGONA

Tractament especial de las malalties de las dents y genivas.
Extracció de dents, caxals y arrels sense dolor.
Especialitat en empastes, emplomaduras y orificacions.
Perfeccionament en la construcció de pessas y dentaduras de totes classes.

EXCELSER

En Llanas ven uns paraigüas de semi-seda y cuió, de color inal'erable y teixit tantíssim bó, que resisteix tota proba al devall d' un canaló.
Además, també té uns vanos ab uns pintats tan rebóns, que ni Rafael ni Murillo los podrian fer milló, apropiat per regalós, causan gran admiració.
Trobaran també sombrillas y un gran assortit de bastóns, parassols de totes menas que son mol, barato y bons.
Millor dit: no ya cap casa en tan bonas condicions.

26, Compte de Rius, 26

Perruqueria del Centro

DE
JOSEPH PERPIÑA
56, Rambla de Sant Joan, 56

L' amo d' aquest establiment ofereix a sa nombrosa clientela y al públich en general un servey esmerat y dels millors com en los grans centres de població.

La Gloria

Fábrica de Galetas y Biscuits de lujo

CONFITERIA

DE
Joan Serra
23, COMTE DE RIUS, 23

Gran assortit de dolços, panallets de totes classes, bombons y demás. Vins de Champagne, Jerez, Rioja y Moscatells de las primeras marcas.

Maquinaria agricola, industrial y vinicola Complet assortit en ferreteria

Marceli Vicens

APODACA, 27, TARRAGONA

Unich repre, entant en aquesta provincia de l' important casa de Barcelona, Srs. Ignaci Sanpere y C., constructors d' aradas y bógits pera fondas llauradas y demás máquinas agricolas.

LA JOYA DEL CENTRE

ESTABLIMENT DE BEGUDAS

DE
JOSEPH RIOLA

22, RAMBLA DE SANT JOAN, 22

Se despatxan tota classe de vins y licors de las més acreditadas marcas a preus molt económichs.
Se serveix a domicili.

CONFITERIA

FRANCESCH PUNSDA

Rambla de Sant Joan, 58 (Teléfono núm. 89)

TARRAGONA

Gran assortit de dolços, bombons, vins de Jerez, Rioja, Champans, Cidra-Champany, galetas, etc.

FABRICA DE GEL

DE
Emili Turró

SANT MIQUEL, 31, TARRAGONA

Se recomana per la baratura dels preus y la promptitut del servey a domicili.

Emulsió Nadal

ab un 80 per 100 d' oli pur de fetge de bacallá y glicerofosfats y hipofosfats de cals y de sosa. Aprobada y recomenada pel Colegi Medich oficial de Barcelona y analitac per Dr. Bonet, catedratic de Farmacia a l' Universitat de Madrid. Es aliment, lleminadura y medicament tónich y estimuland del desenvolupament físich; aumenta la secreció de la llet; ajuda la creixensa del ossos y l' trencar las dens; d' efectes positius en las embragadas y en l' infancia. Es crema clara, blanquíssima y la mes agradable (s conserva sempre.)
Cura la tos, catarros, bronquitis, tisis, escrofulas, hinfatisme, raquitisme, debilitat, poagre, reumatisme, diabetes, etc., etc.
Rebutjar las similars y entrangeras, que no reacceptan, despatxans ni prenen los bons espanyols. De

ES LA MILLOR

recomenada pel Colegi Medich oficial de Barcelona y analitac per Dr. Bonet, catedratic de Farmacia a l' Universitat de Madrid. Es aliment, lleminadura y medicament tónich y estimuland del desenvolupament físich; aumenta la secreció de la llet; ajuda la creixensa del ossos y l' trencar las dens; d' efectes positius en las embragadas y en l' infancia. Es crema clara, blanquíssima y la mes agradable (s conserva sempre.)
Cura la tos, catarros, bronquitis, tisis, escrofulas, hinfatisme, raquitisme, debilitat, poagre, reumatisme, diabetes, etc., etc.
Rebutjar las similars y entrangeras, que no reacceptan, despatxans ni prenen los bons espanyols. De

Lo Dr. Jordán

CIRURGIÁ DENTISTA

Ex-alumne del Colegi Espanyol de Dentistas, Ex-operador de la casa del Dr. Treviño, Madrid, etc.

Participa a sos nombrosos clients y al públich en general, que relacionat ab las mellors casas extrangeras, pot oferir dents artificials a preus molt ventajosos.

Pera las operacions odontológicas que dit senyor practica, compta ab tots los anestesichs fins al dia poneguts.

PLASSA DE PRIM 2, PRINCIPAL, REUS

Opera a Tarragona los dimars de las 9 del matí a las 5 de la tarde y los divendres de 3 a 5 de la tarde

RAMBLA DE SANT JOAN 70, ENTRESOL

Sagells catalanistas

Se troban de venda a la Administració de aquest setmanari, Rambla St. Joan, 10, 1.º, 2.º

Roba blanca, camiseria y géneros de punt
Quintana, Esteve y Busquets

Baixada de la Presó 7, y Plassa del Rey 2, Barcelona

Gran assortit en madapolans, telas y holandas de totes ampladas, mucadors en blanc y color, alta fantasia, articles alta novetat per camiseria; géneros de punt per senyora y senyor, inmens assortit en brodats.
ESPECIALITAT EN CAMISAS PERA FRACH Y VIATGE

TOTHOM FOTÓGRAF

A LA CASA DE DROGAS Y PRODUCTES QUÍMICHS

DE
SEBASTIA CARDONA

Trobaran los aficionats a la fotografia un assortit complet de cambras, trespeus, cubetas, prempsas, escorredoras, dipòsits d' aygua, esfumadors, calibres, fanals de varias formas, cartolinas, paper citrat Lumiere, paper bromurat Ilford, placas porcelánicas, targetas postals sensibles, estereoscòpicas y bany viratge combinat

Dipòsitari del paper brillant Gelatina citrat de plata y albumina marca «Lambour».

Cambra instantánea. Llamp exprés	9 per 12 ab 12 chasis	70 pesetas.
"	9 per 12 ab 6 "	45 "
"	9 per 12 ab 12 "	100 "
"	6 1/2 per 9 ab 6 "	10 "
"	6 1/2 per 9 ab 6 extra "	13 "
"	9 per 12 "	70 "
"	9 per 18 "	110 "

Tinch lo gust de participar a ma nombrosa clientela, que he rebut las cambras Stereoscòpicas (Delta-cartouche) ab propietat de pogue aplicar placas y pelliculas. Premiada a l' exposició de París ab medalla d' or. Unica casa a Espanya que s' troban en venda.

REVELADOR CARDONA

Unich en sa classe per ser lo més ràpit, no s' altera ni taca

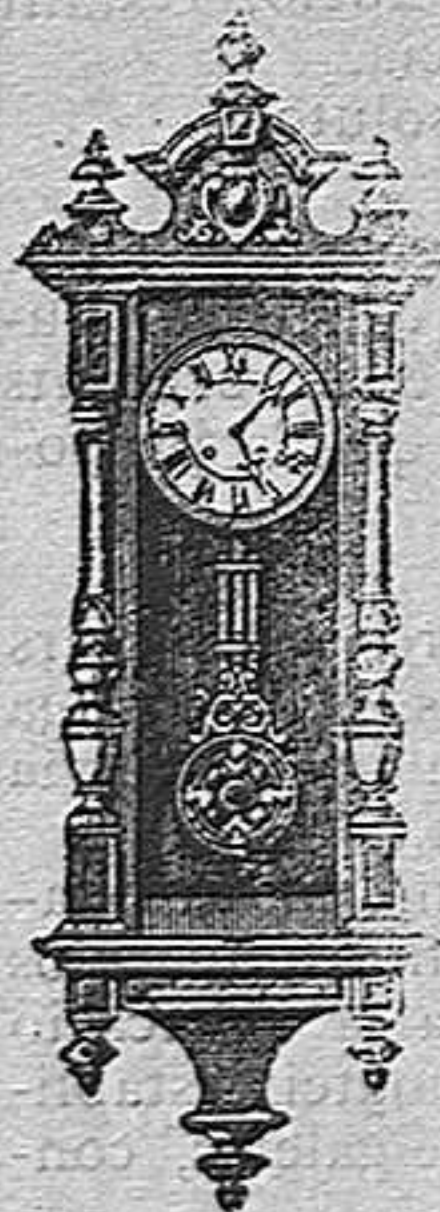
PREUS SENS COMPETENCIA

SE DONAN INSTRUCCIONS.—LABORATORI A DISPOSICIÓN DELS CLIENTS

APODACA, 27, Y PLASSA D' OLOZAGA, TARRAGONA

dro Solé-Vendrell.

NOTA.—Es de gran utilitat com a planta directa per son fruit y molt resistant a la clorosis lo «K. estris Lacoste», del que n' tinch peus de tres anys.
ALTRA.—S' ensenyará a posar empelts de los sistemas de quatre classes: a ullet, catalana, cadillach é inglés.

RELOTGERIA

DE

F. RIGAU

14, Baixada de Misericordia, 14
TARRAGONA

Gran assortit de rellotges de totes classes y preus. Taller de composturas.

CAPAS DESDE 3 A 20 DUROS

Gran varietat y assortit de capas de totes classes y preus, ab elegants y vistosas giras a preus sense competencia.

Pera las senyoras hi ha una bona colecció de jergas, panyets, estams, otomans y llanillas a preus baratissims.

Géneros per a dòls.—Lleusols a déu rals un.

CAPAS DESDE 3 A 20 DUROS

J. Güell.—Carrer Major 39.—Tarragona

Galeta

Se recomana a las personas aficionadas a la bona galeta.
Demantse per tot arreu las galetas y biscuits de La Gloria.

La Gloria

Forn

de couer pa s' cedeix en condicions ventajosas, punt centrich; informaran a la administració d' aquest periódich.

Fayans Catalá

Gran Via, 250, Barcelona

Objectes de cerámica

Testos, pilans, gerros, etc. etc.

Objectes propis per regalós

Plats, copas, gots, porrons ab el lema

VISCA CATALUNYA

Vanos catalanistas a 10 céntims

FERRO, MANGANES, FOSFAT DE CALS

Joves a l' edat crítica ab sang pobre, organisme desmillorat, grogó, cansament, irregularitat en sas funcions. Mes de 200 metjes han certificat sos resultats. Molt convenient a las senyoras casadas sens fills per anormalitat en sas funcions.

PÍNDOLAS DE SALUT TRAYNER

(LA ROBUSTÉS DEL SEXE BELL)

Avivan l' apetit, modifcan los temperaments raquitichs, desenrotllan forma y carns. Demaninse folletos ab instruccions al Vendrell, TRAYNER, farmacèutich.—Dipòsits: Madrid, M. Garcia.—Barcelona, Societat farmacèutica, J. Uriach y C.—Dr. Andreu.—Sucesor de B. Buñil.—Saragossa, Vda. de Ramón Jordán.—Tarragona, Dr. Cuchí.—Reus, Sr. Carpa.—Valls, Sr. Tutusaus.—Vilanova y Geltrú, Demetri Galserán.—Tortosa, Farmacias.—Falset, Sr. Magriñá.—Montblanch, Srs. Casanovas y Sabaté.

DEU ANYS D' EXIT CONSECUTIU

CENTRE VITÍCOLA AMPURDANÉS

Vivers y plantacions de ceps americans

LOS MÉS IMPORTANTS D' ESPANYA

Empelts, arrelats, estacas, planters per a terras calissas.

ESPECIALITAT EN EMPELTS
DEMUNT VARIETAT DE SELECCIO

BARNEDA Y LLONCH

PROPIETARIS VITICULTORS

FIGUERAS (Girona)

DEMANIS LO CATÀLECH DE 1902-901 Y FOLLETO DESCRIPTIU

SABATERIA

DE
TERESA SALAS

MAJOR, 8 (Cantonada al carrer de Caballers)

Gran assortit de calsat negre y de color. Preus baratissims.
Especialitat en los calsats a mida.

À CA 'L BOYRA

DIPOSIT DE GEL

Vins de totes classes. Refrescos y licors. Servey a domicili. Resposons tots los dias a preus molt acomodats.

Unich representant de la cervesa Moritz. Rambla de Sant Joan, 72, cantonada al carrer de Fortuny.